

**Zestawienie uwag GDOŚ sformułowanych w wydanej opinii wraz z udzielonym stanem uwzględnienia w Prognozie
i projekcie Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Niemna**

Lp.	Treść uwagi organu	dokument którego dotyczy uwaga	Forma uwzględnienia uwagi	Odniesienie do uwagi
1	<p>Projekt PZRP jest dokumentem strategicznym dotyczącym powodzi. Jego zadaniem jest zebranie zagadnień związanych z zagrożeniem powodzią oraz sposobami radzenia sobie z nią. Głównym celem PZRP jest ograniczenie występowania negatywnych skutków powodzi przede wszystkim w kontekście ochrony zdrowia i życia ludzi, a także zmniejszania zniszczenia własności prywatnej i publicznej, w tym dróg, mostów, obiektów historycznych i muzealnych. Celem PZRP jest także ograniczenie wpływu powodzi na działalność przedsiębiorstw, a także na degradację środowiska naturalnego.</p> <p>W ramach projektu PZRP określono 3 cele główne w odniesieniu do zagrożenia od strony rzek, są to:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego, 2. obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego, 3. poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym. <p>Projekt PZRP zakłada realizację następujących dwóch działań nietechnicznych:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Analiza możliwości zwiększenia retencji na terenach leśnych, rolniczych i zurbanizowanych na terenie Zlewni Planistycznej Marychy i Czarnej Hańczy; – Organizacja akcji edukacyjnych w zakresie zagrożenia powodziowego oraz zarządzania ryzykiem powodziowym dla mieszkańców miejscowości zlokalizowanych na obszarach narażonych na niebezpieczeństwo powodzi w dorzeczu Niemna. <p>Pomimo wyszczególnienia ww. działań trzeba zauważyć, że w projekcie PZRP zawarto bardzo szeroki, ogólny opis różnych innych typów działań, możliwych do realizacji na obszarze dorzecza, nie przesądzając jednoznacznie czy, i które z nich mogą być także realizowane. Przykłady ww. niespójności omówiono w uwagach</p>	projekt PZRP projekt Prognozy	Wyjaśniona i uwzględniona	<p>Ocena oddziaływania została przeprowadzona ze stopniem szczegółowości adekwatnym do stopnia szczegółowości ustaleń ocenianego dokumentu. Autorzy kierowali się wytycznymi Komisji Europejskiej pn. "Wdrożenie dyrektywy 2001/42 w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko", Komisja Europejska, 2003) w których zapisano, że dyrektywa SOOŚ wymaga przedstawienia informacji a) racjonalnych, b) mogących mieć przełożenie na skonkretyzowane wnioski i zalecenia dot. minimalizowania wpływu na środowisko, c) skupiających się na kwestiach związanych ze znaczącym wpływem planu lub programu na środowisko. Wytyczne dodają też, że nadmiar informacji na temat kwestii niemogących mieć przełożenia na rzeczywistość sprawia, że prognoza jest trudna do zrozumienia i może prowadzić do pominięcia ważnych informacji". Podzielając obawy GDOŚ - autorzy prognozy zaproponowali systemowe podejście dotyczące zarządzania ochroną środowiska. Ponadto, charakter (w tym: poziom szczegółowości) ustaleń PZRP dla obszaru analizowanego dorzecza determinuje dość szerokie pole możliwych sposobów realizacji ochrony przeciwpowodziowej. Jednocześnie nie skonkretyzowano (w PZRP) wskazań dot. działań technicznych. Dlatego prognoza oddziaływania na środowisko stosuje zasadę prewencji i przedstawia potencjalne oddziaływania związane z realizacją szerokiego katalogu działań i przedsięwzięć.</p> <p>W ramach Planu Zarządzania Ryzykiem Powodziowym dla obszaru dorzecza Niemna realizowane będą tylko działania wskazane na ostatecznej liście działań. W celu zapewnienia spójności między wszystkimi dokumentami Planów Zarządzania Ryzykiem Powodziowym w tym aktualizacją</p>

	<p>szczegółowych w dalszej części niniejszego stanowiska. Dodatkowo Autorzy prognozy wskazują, że „projekt nie wskazuje listy konkretnych działań, a jedynie dwa działania miękkie, w tym jedno koncepcyjne (...) Niemniej jednak, z uwagi na fakt, że oceniany dokument nie zamyka możliwości realizacji działań inwestycyjnych, zaś w koncepcji mogą potencjalnie zostać zaplanowane zarówno działania miękkie, jak i techniczne (...)” (str. 159). Oznacza to, że zakres działań, objętych projektem, a w konsekwencji, zakres możliwych oddziaływań na środowisko, związanych z ich realizacją, nie zostały jasno zdefiniowane. W takim przypadku, kierując się zasadą ostrożności, należałoby objąć strategiczną oceną oddziaływania na środowisko maksymalny możliwy zakres projektowanego PZRP.</p>		<p>części z nich również w dokumencie dla obszaru dorzecza Niemna zawarto charakterystykę wszystkich typów działań. Zgodnie z przyjętymi założeniami, wszystkie działania przed umieszczeniem na ostatecznej liście działań poddawane były analizie S.M.A.R.T. Jeśli działania nie spełniało kryteriów ww. analizy nie mogło zostać umieszczone na ostatecznej liście działań. Oznacza to, że w toku prac nad Planem Zarządzania Ryzykiem Powodziowym analizowane mogły być również działania przypisane do innych typów, niż te które obecnie znajdują się na ostatecznej liście działań. W związku z tym w dokumencie zawarto cały katalog typów działań. Rozdział z typami działań zostanie uzupełniony o podsumowanie jakie z wymienionych typów działań będą realizowane w najbliższym cyklu planistycznym przez działania zaplanowane w obszarze dorzecza Niemna (czyli zakwalifikowane na ostateczną listę działań).</p>
2	<p>Przedłożona prognoza nie spełnia ww. warunku. Ogólne ujęcie analiz zwłaszcza w przypadku „typów działań”, w połączeniu z opisaną wyżej niejasnością, co do zakresu PZRP, wskazuje na możliwość realizacji działań technicznych, które mogłyby znacząco negatywnie oddziaływać na środowisko. Analizy zostały jednak przeprowadzone zbyt pobieżnie, praktycznie niemal bez odniesienia do dostępnych informacji o istotnych uwarunkowaniach przestrzennych w obszarze dorzecza Niemna, w tym informacji o obszarach i gatunkach chronionych.</p>	projekt Prognozy	<p>Wyjaśniona</p> <p>Ocena oddziaływania została przeprowadzona ze stopniem szczegółowości adekwatnym do stopnia szczegółowości ustaleń ocenianego dokumentu. Autorzy kierowali się wytycznymi Komisji Europejskiej pn. "Wdrożenie dyrektywy 2001/42 w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko", Komisja Europejska, 2003) w których zapisano, że dyrektywa SOOŚ wymaga przedstawienia informacji a) racjonalnych, b) mogących mieć przełożenie na skonkretyzowane wnioski i zalecenia dot. minimalizowania wpływu na środowisko, c) skupiających się na kwestiach związanych ze znaczącym wpływem planu lub programu na środowisko. Wytyczne dodają też, że nadmiar informacji na temat kwestii niemogących mieć przełożenia na rzeczywistość sprawia, że prognoza jest trudna do zrozumienia i może prowadzić do pominięcia ważnych informacji". Podzielając obawy GDOŚ - autorzy prognozy zaproponowali systemowe podejście dotyczące zarządzania ochroną środowiska. Ponadto, charakter (w tym: poziom szczegółowości) ustaleń PZRP dla obszaru analizowanego dorzecza determinuje dość szerokie pole możliwych sposobów realizacji ochrony przeciwpowodziowej. Jednocześnie nie skonkretyzowano (w PZRP) wskazań dot. działań technicznych. Dlatego prognoza oddziaływania na środowisko stosuje zasadę</p>

				prewencji i przedstawia potencjalne oddziaływania związane z realizacją szerokiego katalogu działań i przedsięwzięć.
3	<p>Prognoza zawiera także wiele niespójności, w tym dotyczących kwestii najistotniejszych z punktu widzenia identyfikacji oddziaływań na środowisko i planowania środków zaradczych. Przykładowo, sporządzana w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko prognoza oddziaływania na środowisko powinna zawierać m.in. niebudzące wątpliwości stwierdzenia w zakresie skali i kierunków oddziaływań planowanych przedsięwzięć oraz działań, w tym na gatunki i siedliska, dla których wyznaczono obszary Natura 2000. Jak podkreślają Autorzy przedłożonej prognozy „W analizowanym obszarze dorzecza nie istnieje ryzyko generowania skutków w postaci znaczącego negatywnego oddziaływania na obszary Natura 2000.”. Jednakże, zaznaczają również, że ewentualne oddziaływania są możliwe do uniknięcia, zminimalizowania lub skompensowania (str. 174). Nie jest zatem jasne, czy ww. oddziaływania mogą wystąpić, czy też nie. Należy przy tym zwrócić uwagę, że błędy i braki w ocenie oddziaływania na obszary Natura 2000 w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko mogą, zgodnie z obowiązującym prawem, skutkować brakiem możliwości przyjęcia dokumentu (zagadnienie to zostało szerzej opisane w uwagach szczegółowych).</p>	projekt Prognozy	Wyjaśniona	Uwaga możliwa do przeanalizowania poprzez odniesienie do bardziej skonkretyzowanych opinii.
4	<p>1. Dla obszaru dorzecza Niemna zidentyfikowano wyłącznie zagrożenie powodziami rzeczными o mechanizmie naturalnego wezbrania. Na str. 42 PZRP stwierdzono, że w układzie regionu wodnego potencjalne największe skutki powodzi mogą wystąpić w odniesieniu do działalności gospodarczej, form ochrony przyrody oraz obiektów i obszarów cennych kulturowo. Wobec występowania na terenie obszaru dorzecza Niemna m.in. parku narodowego, 16 rezerwatów przyrody, 10 obszarów Natura 2000, w opinii GDOŚ zagadnienie dotyczące „skutków powodzi” w odniesieniu do „form ochrony przyrody” powinno zostać uszczegółowione.</p>	projekt PZRP	Uwzględniona	Rozdział zostanie uszczegółowiony. Wskazane zostaną obszary chronione, które zlokalizowane są w obszarach szczególnego zagrożenia powodziowego oraz przeanalizowane zostanie w zasięgu jakiego stopnia ryzyka powodziowego się znajdują.

5	<p>2. W przedłożonych dokumentach znajdują się sprzeczne informacje dotyczące tzw. ostatecznej listy działań przewidzianych do realizacji, w tym ich charakteru. W PZRP na str. 83 wskazano, że „nie zidentyfikowano działań realizujących cel 2 zarządzania ryzykiem powodziowym ani nie przeprowadzono analiz ekonomicznych. Przewidziano natomiast działania o charakterze horyzontalnym, realizujące cel 3 (działania legislacyjne), a także 2 działania nietechniczne dedykowane dla obszaru dorzecza – działania realizujące cel 1 i 3 zarządzania ryzykiem powodziowym.”. Jednocześnie na str. 47 PZRP zawarto następujący zapis: „Określenie priorytetów realizacji dla typów działań, a następnie dla konkretnych działań, które znajdują się w ostatecznej liście działań przyczyni się do efektywnej realizacji ustalonych celów szczegółowych i głównych i tym samym do obniżenia ryzyka powodziowego przy zachowaniu zasady racjonalności działania”. Natomiast na str. 28 prognozy stwierdzono, że „Na ostatecznej liście działań dla obszaru dorzecza Niemna znalazły się 2 działania nietechniczne (...)”, które zostały wskazane w załączniku 1 PZRP pn. „Ostateczna lista działań aPZRP dla dorzecza Niemna.”. Ponadto, na str. 156 prognozy zawarto informację, że „dokument nie zamyka możliwości realizacji innych działań przeciwpowodziowych, w tym również technicznych, których oddziaływanie na poszczególne komponenty środowiska może być negatywne.”. Powyższe oznacza, że nie jest jednoznaczne, czy przedstawiona lista działań planowanych do realizacji jest rzeczywiście ostateczna, czy będzie jeszcze uzupełniania. Zapisy sugerują, że w przyszłości powstanie ostateczna lista konkretnych działań do realizacji, służących osiągnięciu, co istotne, celów głównych, ale również szczegółowych. Nie jest jednoznaczne, czy w ramach PZRP dla obszaru dorzecza Niemna będą realizowane jedynie działania legislacyjne, czy także inne przedsięwzięcia, w tym techniczne, wpisujące się w cel 1 i 2.</p>	projekt PZRP	Uwzględniona	<p>Zapis na stronie 47 PZRP zostanie zmodyfikowany i dostosowany do zawartości na ostatecznej liście działań. Zapis uzyska brzmienie: „Określenie priorytetów realizacji dla typów działań, a następnie dla konkretnych działań, które znajdują się w ostatecznej liście działań przyczyni się do efektywnej realizacji ustalonych celów szczegółowych i głównych zarządzania ryzykiem powodziowym w obszarze dorzecza Niemna przy zachowaniu zasady racjonalności działania.”</p> <p>W toku konsultacji społecznych w obszarze dorzecza Niemna uzupełniono ostateczną listę działań o dodatkowe działania o charakterze nietechnicznym tzw. działania horyzontalne o charakterze legislacyjnym i edukacyjnym realizujące cel 3. W ramach PZRP dla obszaru dorzecza Niemna nie będą realizowane działania techniczne wpisujące się w 1 i 2 cel główny zarządzania ryzykiem powodziowym.</p>
6	<p>3. Częstym argumentem podnoszonym przez Autorów prognozy jest wykonanie szczegółowych analiz na etapie oceny oddziaływania na środowisko dla przedsięwzięć, kiedy znane będą wszystkie parametry planowanych działań inwestycyjnych. Podejście takie nie jest właściwe, ponieważ system ocen oddziaływania na środowisko w Polsce jest dwustopniowy. Etap strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest etapem pierwszym, kluczowym dla planowania. Ustalenia tego etapu mają wpływ na ostateczny</p>	projekt Prognozy	Wyjaśniona	<p>Ocena oddziaływania została przeprowadzona ze stopniem szczegółowości adekwatnym do stopnia szczegółowości ustaleń ocenianego dokumentu. W prognozie jest również mowa o tym, że bardziej szczegółowe ustalenia będą prowadzone nie tylko na etapie decyzji środowiskowych, ale także na etapie rozpatrywania zgód wodnoprawnych.</p>

	kształt dokumentu strategicznego/planistycznego, dlatego analiz oddziaływania na środowisko na tym etapie nie należy celowo spłycać. Ponadto, w ramach realizacji założeń PZRP niewykluczona jest możliwość prowadzenia działań, które nie kwalifikują się, jako przedsięwzięcia, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, stąd mogą one nie podlegać na późniejszym etapie bardziej szczegółowym analizom, zwłaszcza w zakresie ewentualnego wpływu na obszary Natura 2000.			
7	4. Prognoza niemal całkowicie pomija analizy dotyczące możliwości wystąpienia oddziaływań skumulowanych na terenie dorzecza Niemna. Jak twierdzą Autorzy prognozy, oddziaływania skumulowane przeanalizowano jedynie w sposób ogólny i jakościowy ze względu na „brak wiedzy o charakterystyce przedsięwzięć, które mogłyby zostać zrealizowane” (str. 150). Ocena jakościowa może być oceną dogłębną i przynoszącą konkretne rezultaty. Tymczasem w prognozie ograniczono się do wymienienia możliwych skutków oddziaływań skumulowanych, które mogą wystąpić w wyniku realizacji działań technicznych (str. 151). Konieczne jest zatem pogłębienie analiz poprzez wskazanie wszystkich dokumentów powiązanych z PZRP, których realizacja będzie mogła kumulować się z realizacją założeń PZRP (przykładowo w II aktualizacji planu gospodarowania wodami dla dorzecza Niemna wskazano, że ryzyko kumulacji z PZRP jest wysokie). Jako że oceniono, że „Istnieje ryzyko wystąpienia oddziaływań skumulowanych w odniesieniu do obszarów ochrony przyrody” (str. 150) należy wskazać wszystkie obszary chronione, które będą mogły zostać narażone na wystąpienie oddziaływań skumulowanych. Prognoza powinna także formułować rekomendacje co do sposobów zapobiegania i minimalizowania ewentualnych oddziaływań skumulowanych	projekt Prognozy	Uwzględniona	Po zdaniu „Istnieje ryzyko wystąpienia oddziaływań skumulowanych w odniesieniu do obszarów ochrony przyrody” dodano zdanie o treści: "Trzeba jednak podkreślić, że skoro oceniany dokument nie przedstawia listy działań technicznych przewidzianych do realizacji w obszarach chronionych (i w zasięgu korytarzy ekologicznych ważnych dla ich ochrony, ze szczególnym uwzględnieniem gatunków ichtiofauny będących przedmiotem ochrony w obszarach Natura 2000) – to nie ma możliwości przeprowadzenia racjonalnej i miarodajnej oceny oddziaływań skumulowanych, która mogłaby prowadzić do wyprowadzenia jakichkolwiek merytorycznych wniosków", a w dalszej części rozdziału: "Ponownie podkreślić jednak należy, że z uwagi na charakter i zawartość ocenianego dokumentu – nie ma możliwości przeprowadzenia racjonalnej i podbudowanej faktami oceny oddziaływań skumulowanych. Nie ma też możliwości wyprowadzenia wiarygodnego (opartego na faktach lub na wysokim stopnie prawdopodobieństwa) wyprowadzenia wniosku o tym, że możliwe jest wystąpienie potencjalnie znaczącego negatywnego oddziaływania na któryś z obszarów Natura 2000 lub inny obszar chroniony".

8	<p>5. Treść prognozy może wprowadzać odbiorcę w błąd w zakresie działań planowanych do realizacji w ramach opiniowanego dokumentu. Z jednej strony autorzy prognozy sugerują, że prowadzone będą jedynie działania o charakterze horyzontalnym (legislacyjnym), a z drugiej wskazują na str. 122 prognozy, że „Pozytywnym skutkiem odstąpienia od przyjęcia i realizacji PZRP mogłoby być pozostawienie istniejących walorów przyrodniczych na terenach przeznaczonych pod inwestycje wskazane w Planie. Spowolniłoby to postępującą antropopresję w dolinach rzecznych. Brak zmiany dotychczasowych uwarunkowań hydrologicznych i hydromorfologicznych może sprzyjać występowaniu siedlisk przyrodniczych, siedlisk chronionych gatunków. Trzeba też zauważyć, że dotychczasowe uwarunkowania hydrologiczne mogły stanowić jedną z przyczyn do ustanowienia którejś z prawnych form ochrony przyrody. A zatem, braku realizacji inwestycji związanych z budowlami przeciwpowodziowymi, może wiązać się z pozytywnymi skutkami dla przyrody, bowiem w wielu przypadkach pozwoli na pozostawienie w nienaruszonym stanie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków zależnych od cyklicznych wysokich stanów wód i rozlewisk.”. Zacytowany powyżej fragment może wskazywać, że w ramach realizacji PZRP dla obszaru dorzecza Niemna będą realizowane projekty inwestycyjne mogące oddziaływać na środowisko przyrodnicze, w tym o charakterze technicznym, jak np. budowle przeciwpowodziowe, jednak nie zostały one konkretnie wskazane w opiniowanym dokumencie. Ponadto należy wskazać, że wśród typów działań przewidzianych do realizacji, tj. od 1 do 13 oraz od 15 do 21 (tab. 1 od str. 21 projektu Prognozy), znajdują się także działania techniczne polegające, np. na pracach w obrębie koryt cieków i związanych z nimi obiektach infrastrukturalnych, czy odtwarzaniu oczek wodnych, stawów, zbiorników i przywracaniu łączności funkcjonalnej koryta i doliny rzecznej umożliwiającej gromadzenie wody w glebie oraz na użytkach wzdłuż cieków</p>	projekt Prognozy	Wyjaśniona	<p>Zadanie wskazane w PZRP nie wyczerpuje katalogu interwencji wynikających z PZRP. Oczywiście faktem jest to, że projekt PZRP nie wskazuje konkretnych projektów i działań z ww. zakresu, niemniej aktualny pozostaje wniosek o tym, że w celu PZRP mogą wpisywać się takie typy przedsięwzięć, o których wspomniano w treści opinii.</p>
9	<p>6. W świetle informacji przedstawionych na str. 41 prognozy dot. powiązania PZRP z aPGW, należy wziąć pod uwagę niedawno wydaną opinię tut. Organu do aPGW. Dotyczy to np. niejasności, co do charakteru załącznika pod nazwą Zestawienie inwestycji kierunkowych. Konieczna jest zatem ponowna analiza w zakresie zbieżności PGW i PZRP, pamiętając, iż dokumentem nadrzędnym w tym przypadku jest aPGW. Wymóg taki wynika nie tylko z ogólnych wniosków, ale i szczegółowych analiz.</p>	projekt PZRP	Wyjaśniona	<p>"Zestawienie inwestycji kierunkowych" nie jest elementem projektów dokumentów będących przedmiotem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Ponadto, uwzględniono zmiany dokonane w projektach 2aPGW.</p>

10	<p>7. Według autorów prognozy, zaplanowano do wykonania dwa działania nietechniczne, które „umożliwią zwiększenie retencji obszarów zlewni” (str. 28). Wskazano także, że „Docelowo realizacja zestawu działań z PZRP dla obszaru dorzecza Niemna przyczyni się przede wszystkim do zahamowania wzrostu ryzyka powodziowego (Cel 1) oraz poprawy systemu zarządzania ryzykiem powodziowym (Cel 3).”. W opinii GDOŚ działania nietechniczne dla dorzecza Niemna nie przyniosą mierzalnych efektów polegających na zwiększeniu retencji obszarów zlewni. Niewątpliwie edukacja społeczeństwa poszerzy świadomość i wiedzę dotyczącą źródeł zagrożenia powodziowego i ryzyka powodziowego, lecz pod wątpliwość należy poddać, czy przełoży się to na osiągnięcie zamierzonego celu. Natomiast pierwsze z wymienionych działań będzie mogło stanowić daną wyjściową do planowania odpowiednich zamierzeń realizowanych dopiero w przyszłości. Ponadto nie jest wiadome, w jaki sposób miałyby być monitorowany postęp w zwiększaniu retencji obszarów zlewni. W celu monitorowania postępów w realizacji PZRP dla obszaru dorzecza Niemna określono jedynie jeden wskaźnik produktu, nie określono natomiast wskaźników rezultatu (tab. 2 na str. 28 projektu Prognozy). Jako wskaźnik produktu wskazano „liczbę przeszkolonych obywateli” (z wartością docelową 7 344 osób).</p>	projekt PZRP	Wyjaśniona i uwzględniona	<p>W wyniku realizacji działania powstanie dokumentacja, która będzie podstawą do realizacji działania technicznego w kolejnym cyklu planistycznym. W związku z tym nie planuje się w obecnym cyklu planistycznym monitorowania w zakresie zwiększenia retencji obszarów zlewni. Reasumując na obszarze dorzecza Niemna nie przewiduje się działań dla których można przypisać bezwzględne wartości wskaźników rezultatu (RA). Wobec powyższego w PZRP dla obszaru dorzecza Niemna usunięta została tabela zestawiająca wskaźniki rezultatu. Natomiast monitorowanie efektów prac nad realizacją celów zarządzania ryzykiem powodziowym w OD Niemna będzie prowadzone z wykorzystaniem wskaźników produktu.</p>
11	<p>8. W tab. 15 (str. 154 prognozy) zestawiono „analizę potencjalnych oddziaływań projektu PZRP dla obszaru dorzecza Niemna na poszczególne komponenty środowiska.”. W punkcie 1 tabeli wskazano na „Realizację zalesień”, co nie jest zgodne z załącznikiem 1 projektu Prognozy, w którym wpisano zadanie pn. „Analiza możliwości zwiększenia retencji na terenach leśnych, rolniczych i zurbanizowanych na terenie Zlewni Planistycznej Marychy i Czarnej Hańczy.”.</p>	projekt Prognozy	Wyjaśniona	<p>Zadanie wskazane w projekcie PZRP nie wyczerpuje katalogu interwencji wynikających z PZRP – na co wskazują typy działań, uwzględniające m.in. wprowadzanie zalesień, odtwarzanie retencji dolinowej rzek czy renaturyzację. Oczywiście faktem jest to, że projekt PZRP nie wskazuje konkretnych projektów z ww. zakresu, niemniej aktualny pozostaje wniosek o tym, że w cele PZRP wpisuje się m.in. realizacja zalesień.</p>
12	<p>9. Przedłożone do zaopiniowania projekty dokumentów odwołują się do wyników projektu pt. „Wdrożenie instrumentów wspierających realizację działań PZRP” odebranego, zgodnie z przedstawioną informacją, przez Wody Polskie w sierpniu 2020 r. Należy wskazać, że niektóre z zaproponowanych działań polegają na wprowadzeniu w życie wyników ww. projektu. Nie są znane jednak żadne szczegóły, w tym rzeczony wyniki projektu.</p>	projekt Prognozy	Wyjaśniona	<p>Wyniki przytaczanego projektu „Wdrożenie instrumentów wspierających realizację działań PZRP” zostały zrealizowane z dofinansowanego przez NFOŚiGW projektu nr: 243/2017/Wn50/NE-WU/D i stanowią element towarzyszący pracom nad projektem „Przegląd i aktualizacja planów zarządzania ryzykiem powodziowym” (Nr projektu: POIS.02.01.00-00-0001/19), w ramach którego realizowane są zadania związane z aktualizacją PZRP, w tym opracowaniem PZRP dla obszaru dorzecza Łaby oraz SOOŚ. Udostępnienie materiałów wynikowych projektu jako</p>

				materiał źródłowy wykorzystany do przygotowania projektów planów zarządzania ryzykiem powodziowym odbywa się na wniosek kierowany do Wód Polskich na zasadach i w trybie określonych w przepisach ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.
13	10. Na str. 140 prognozy odwołano się do zadania pn. „Weryfikacja działań oraz opracowanie nowych programów działań.”. W raporcie z realizacji ww. zadania, na który powołują się autorzy prognozy, wskazano między innymi, że sposobem poprawy bilansu wodnego zlewni jest zwiększanie jej lesistości oraz właściwa gospodarka na terenach leśnych. Następnie, w prognozie opisano wpływ lasów na kształtowanie reżimu hydrologicznego cieków, a także stwierdzono, że „Dzięki retencji oraz stabilizacji warunków wodnych, lasy mogą zredukować zagrożenie powodziowe oraz rozmiar szkód powodziowych, okresowe niedobory wody (w leśnictwie i rolnictwie), poprawić warunki mikroklimatyczne oraz zmniejszyć zagrożenie pożarowe.” Jednocześnie stwierdzono, że „Dla analizowanego dorzecza nie wykonano analizy możliwości zwiększenia retencji poprzez zalesianie ze względu mały obszar tych dorzeczy i wynikającą z niego potencjalnie znikomą możliwość poprawy bezpieczeństwa powodziowego poprzez zwiększenie retencji leśnej.”. Konkluzja Autorów jest niekonsekwentna w kontekście wcześniejszej argumentacji. W tym miejscu warto także zwrócić uwagę, że działania poprawiające bilans wodny zlewni powinny polegać także na ochronie terenów zalesionych i zadrzewionych przed wycinką.	projekt Prognozy	Wyjaśniona	Zasygnalizowany aspekt nie jest niekonsekwencją autorów prognozy, lecz dowodem na to że autorzy prognozy przedstawili fakty. Generalnie oczywiste jest, że w niektórych przypadkach zalesienia korzystnie wpływają na zmniejszenie zagrożenia powodziowego, natomiast w odniesieniu do analizowanego dorzecza stwierdzono (w aPZRP) że zagadnienie to pozostaje bez znaczenia dla ochrony przeciwpowodziowej.

14	11. W prognozie na str. 141 wskazano, że największe ryzyko negatywnego oddziaływania będą generować działania techniczne, tj.: przedsięwzięcia w obrębie koryta cieku i związanych z nim obiektów; budowa zbiorników retencyjnych i polderów; budowa i przebudowa wałów przeciwpowodziowych; budowa kanałów ulgi. Skutkiem tych działań będą m.in. istotne zmiany w środowisku wodnym rzek, zajęcie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, czy trwałe przekształcenie powierzchni terenu. Mając na uwadze wcześniej opisane niejasności co do planowanych działań, po jednoznacznym zdefiniowaniu zawartości projektu PZRP należy uspójnić z nim treść prognozy. Jeżeli jakieś działania, ze względu na bardzo niskie ryzyko powodziowe w obszarze dorzecza Niemna, nie są wskazane do realizacji w projekcie PZRP i nie będą na jego podstawie realizowane, nie jest uzasadnione ich opisywanie w prognozie. Należy ponownie podkreślić, że treść prognozy oddziaływania na środowisko powinna być adekwatna do charakteru i stopnia szczegółowości PZRP dla obszaru dorzecza Niemna.	projekt Prognozy	Wyjaśniona	Charakter (w tym: poziom szczegółowości) ustaleń projektu PZRP dla obszaru dorzecza Niemna determinuje dość szerokie pole możliwych sposobów realizacji ochrony przeciwpowodziowej. Jednocześnie nie skonkretyzowano (w PZRP) wskazań dot. działań technicznych. Dlatego prognoza oddziaływania na środowisko stosuje zasadę prewencji i przedstawia potencjalne oddziaływania związane z realizacją szerokiego katalogu działań i przedsięwzięć.
15	12. Autorzy prognozy wskazują, że „Należy również uwzględnić kompensację przyrodniczą – zarówno tę wynikającą z ustawy o ochronie przyrody (art. 34 w odniesieniu do obszarów Natura 2000), jak i kompensację wynikającą z art. 75 ust. 3 ustawy Prawo ochrony środowiska” (str. 141). Bezpośrednio z treści art. 34 ustawy o ochronie przyrody wynika dopuszczenie, przy spełnieniu ustawowych wymogów, realizacji planu lub działań, mogących znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000. Oznacza to, że Autorzy prognozy dopuszczają możliwość wystąpienia znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć, mimo że nie zaplanowano konkretnych zdań. Należy także wskazać, że uwzględnienie kompensacji przyrodniczej wynikającej z art. 34 ustawy o ochronie przyrody jest w opinii GDOŚ sprzeczne z zapisami znajdującymi się na str. 174 projektu Prognozy. Stwierdzono tam, że w analizowanym obszarze dorzecza nie istnieje ryzyko generowania skutków w postaci znaczącego negatywnego oddziaływania na obszary Natura 2000. Ewentualne oddziaływania są możliwe do uniknięcia, zminimalizowania lub zrekompensowania. Dokument w żadnym z przypadków nie przewiduje niemożliwego do uniknięcia znaczącego negatywnego oddziaływania na cel i przedmiot ochrony obszarów	projekt Prognozy	Uwzględniona	Przeredagowano zgłoszone zdania na następujące: "Realizacja ustaleń ocenianego dokumentu nie spowoduje znaczącego negatywnego oddziaływania na cel i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz na inne obszarowe formy ochrony przyrody i na korytarze ekologiczne" oraz "Należy również uwzględnić kompensację przyrodniczą wynikającą z art. 75 ust. 3 ustawy Prawo ochrony środowiska. W przypadku, gdyby zaistniało ryzyko wystąpienia znaczącego negatywnego oddziaływania na obszar Natura 2000 (co nie wynika z ustaleń ocenianego dokumentu, niemniej w przyszłości może pojawić się nowy obszar Natura 2000 lub może dojść do kumulacji oddziaływań takich przedsięwzięć co, do których jeszcze nie są znane zamiary ich realizacji) kompensacja powinna być przeprowadzona w oparciu o art. 34 ustawy o ochronie przyrody."

	Natura 2000 oraz na inne obszarowe formy ochrony przyrody i na lądowe korytarze ekologiczne.			
16	13. Należy wyjaśnić odniesienie do listy E, które znajduje się na stronie 83 PZRP, na której ma się znajdować lista dodatkowych działań, redukujących ryzyko powodziowe, w tym jasno określić status tej listy w kontekście zawartości PZRP	projekt PZRP	Wyjaśniona	W obszarze dorzecza Niemna ze względu na brak działań na listach A, B, C oraz D Wykonawca Planu Zarządzania Ryzykiem Powodziowym zaproponował działania nietechniczne przyczyniające się do osiągnięcia celów zarządzania ryzykiem powodziowym (lista E), które zasiliły ostateczną listę działań.
17	14. Przy analizie możliwości wystąpienia oddziaływań transgranicznych odniesiono się tylko do jednego działania wymienionego w Załączniku 1 „W niniejszej Prognozie poddano analizie możliwość wystąpienia transgranicznego oddziaływania na środowisko jako efektu realizacji inwestycji (dotyczy jednej inwestycji: Analiza możliwości zwiększenia retencji na terenach leśnych, rolniczych i zurbanizowanych na terenie Zlewni Planistycznej Marychy i Czarnej Hańczy) ujętych w projekcie Planu zarządzania ryzykiem powodziowym na obszarze dorzecza Niemna.” i nie stwierdzono możliwości wystąpienia takich oddziaływań. Analizom należy poddać wszystkie typy działań przewidziane do realizacji na obszarze dorzecza Niemna, niezależnie od tego czy zostaną one faktycznie zrealizowane oraz braku wiedzy na temat szczegółowej lokalizacji lub rozwiązań technologicznych. Na etapie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, należy zidentyfikować wszystkie możliwe ryzyka i utrudnienia, które mogą wystąpić na etapie inwestycyjnym przy realizacji konkretnych przedsięwzięć.	projekt Prognozy	Uwzględniona	Wprowadzono korektę treści rozdziału.
18	PZRP i prognoza wymagają ponadto wnikliwego sprawdzenia pod kątem występowania błędów literowych, językowych oraz braków redakcyjnych, a także aktualności informacji, w tym: – konieczna jest weryfikacja podawanych podstaw prawnych, przykładowo, w rozdziale 10.1 Udział Społeczeństwa w PZRP, na stronie 95 napisano: „tj. ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz. U. 2020 poz. 283)”. Przywołana ustawa od momentu wejścia w życie była	projekt PZRP projekt Prognozy	Uwzględniona	Dokument Planu Zarządzania Ryzykiem Powodziowym dla obszaru dorzecza Niemna oraz opracowana dla niego Prognoza OOS zostały zweryfikowane pod kątem błędów literowych, językowych i redakcyjnych. Uzupełniono i poprawiono błędne publikatory ustaw. Dokument Planu opracowywany jest po raz pierwszy. W związku z tym usunięto z jego treści oraz z Prognozy zapisy mogące sugerować, że jest to aktualizacja PZRP. Ujednolicono terminologię i dokonano modyfikacji redakcyjnych uchybień w tekście.

	<p>nowelizowana. Należy to uwzględnić podając aktualny publikator,</p> <ul style="list-style-type: none"> – należy ujednolicić nazewnictwo użyte w przedłożonych do zaopiniowania dokumentach poprzez doprecyzowanie, czy PZRP dla obszaru dorzecza Niemna jest obecnie aktualizowane, czy tworzone po raz pierwszy, – należy ujednoznaczyć terminy i stwierdzenia niejasne, przykładowo: „Jednakże realizacja szeregu przedsięwzięć objętych PZRP, mogących znacząco oddziaływać na środowisko (...)”, – rysunek 2 znajdujący się na stronie 49 prognozy może wprowadzać w błąd ze względu na błędny tytuł. 			
--	---	--	--	--